

۳- بررسی بازار جهانی سیب درختی طی دوره ۱۹۷۸-۱۹۸۷

مقدمه :

سیب درختی از عمده محصولات کشت و ریزی کشور است که در سطح وسیعی تولید و مصرف می شود. این میوه علاوه بر خواص تغذیه ای در تا مین ویتامین بدن، به دلیل عواملی نظیر: وجود هزاران هکتار از اراضی کشت و ریزی، داشتن تولیدمازا دبر مصرف داخلی و عدم جذب مقادیر مازاد توسط کا رخانجات تولید فرآورده های جنبی، طولانی بودن دوره عرضه، فساد پذیری کمتر و قیمت های مناسب در بازارهای مصرفی بین المللی مورد توجه صادرکنندگان کالاهای غیر نفتی قرار گرفته است. در سال ۱۳۶۵ ارزش صادرات سیب در مقایسه با سایر میوه ها و تره ها ر بیشترین مقدار بوده است. توسعه صادرات این محصول علاوه بر عایدات ارزی موجب توسعه تولید و افزایش درآمد باغداران کشور و رشد تکنولوژی در مراحل مختلف تولید و توزیع خواهد شد.

— مشخصات کلی سیب درختی :
—————

سیب از قدیمیترین میوه هایی است که بشر آن را شناخته و برای تغذیه به کشت و اهلی نمودن میوه آن توجه نموده است. موطن اصلی درخت سیب را حوالی بحر خزر و سواحل مدیترانه می دانند و اولین پیسار در

کشورهای ایران، مصر، یونان و روم پرورش یافته است. (۱) اصلاح انواع خودرو، مسجوب افزایش اندازه میوه، عطر، طعم و میزان قند موجود در آنها شده است. تاکنون در حدود دوهزار نوع مختلف آن شناسایی و پرورش یافته که همین تنوع، امکان تولید آن را در هر نوع آب و هوایی میسر ساخته است. باید توجه داشت که سیب در مناطق معتدل و سردسیر خوبی بعمل می آید و در مناطقی که اختلاف درجه حرارت در تابستان و زمستان نسبتاً زیاد است از با زدهی بهتری برخوردار می گردد.

یکصد گرم قسمت خوراکی سیب حاوی ۸۴ درصد آب، ۱۴ درصد گلوکوسید (گلوکز و ساکارز)، ۴/۵ درصد پکتین، اسید اسکوربیک (ویتا مین C) و ویتا مینهای مختلف دیگری باشد. سیب علاوه بر خواص تغذیه ای دارای خواص بهداشتی و پزشکی است و مصرف آن در دفع زایدات غذایی، از جمله: کلسترول، از بدن کمک مهمی بشمار می رود و به دلیل داشتن اسیدهای مختلف، و بویژه دارا بودن پکتین، ملین محسوب می شود. (۲) کمپوت، آب، مربا و ژله سیب خاصیت ضد کلسترول بودن آن را حفظ می کنند. مصرف سرکه سیب برای درمان و یا تثین آوردن درجه اسیدی بدن در کشورهای غربی بطور گسترده ای رواج پیدا کرده است. پوست سیب، پوست ریشه، گل و برگ آن در طب سنتی مورد استفاده قرار می گیرد. سیب همچنین ماده اولیه صنایع تولید آب سیب، آب سیب تغلیظ شده (کنسانتره)، مربا، لواشک، ژله، کمپوت، برگه، غذای کودک، سرکه و نوشابه های گازدار و عصا ره سیب محسوب می شود. از اسانس و عطر سیب نیز در تولید محصولات

۱- موه سسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران کلیاتی در مورد سیب و گلابی (تهران: موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، آذر ۱۳۶۴).

۲- محمدصانعی شریعت رضوی مورفولوژی و فیزیولوژی میوه (تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۸).

بهداشتی استفاده می شود. ازلحاظ اهمیت اقتصادی می توان به کاربرد بودن تولید و توزیع و اشتغال زایی آن اشاره نمود در اکثر کشورهای عمده تولیدکننده با گذران در کنار تولید سایر میوه ها به تولید سیب می پردازند. تنها در ایالت واشنگتن آمریکا (عمده ترین منطقه تولید سیب) در حدود پنجاه هزار نفر در صنایع سیب کار اشتغال دارند (۱) همچنین می توان به عایدات ۱/۵ میلیارد دلاری ناشی از صدور سیب در سال ۱۹۸۷ در کشورهای صادرکننده آن اشاره نمود.

— تولید سیب :

درخت سیب از جمله نیا تاتی است که عمر نسبتاً طولانی دارد و برخی از انواع آن تا ۱۲۰ سال و بیشتر عمر می کنند. درخت سیب معمولاً در فاصله ۴-۵ سال پس از کشت نهال شروع به میوه دادن می کند و در فاصله ۱۵-۴۵ سالگی عمر خود دارای حداکثر عملکرد می باشد. (۲) واریته های پر بار زده زودرس سه سال پس از کشت به بهره دهی می رسند. انتخاب نوع واریته کشت شده در اکثر کشورهای تولیدکننده با توجه به تطابق شرایط آب و هوایی، قابلیت ذخیره سازی، بازاریابی و قیمت آن در بازارهای مصرفی تعیین می شود. عمده ترین واریته های کشت شده در جهان عبارتند از: گلدن دلشس "Golden delicious"، رد دلشس "Red delicious" (۳)، گرانی اسمیت "Granny Smith"، جوناتان "Jonathan"،

(۱): FRUIT TRADES JOURNAL. Weekly 11 Nov. 1988.

(۲): محمد مشیری پورورش درختان میوه (تهران: انتشارات اشرفی، چاپ چهارم، ۱۳۶۰).

(۳): واریته رد دلشس جزء واریته های قرمز رنگ محسوب می شود و جونا گلد، مک اینتاش و کاکس در ردیف واریته های دورنگ قرار می گیرند.

جوناگلد " Jonagold ، کاکس " Cox ، مک اینتاش " McIntosh ".
 درخت سیب را معمولاً در بلندیها و دامنه کوهها می کارند و طریقه تکثیر آن یا بوسیله بذرکاری و یا از طریق قلمه زدن و خوابانیدن می باشد. زمان کشت در محل اصلی (پس از انتقال از خزانه) متناسب با شرایط آب و هوایی و نوع واریته متفاوت می باشد ولی بطور کلی در مناطق گرمسیر در اواسط بهار و در مناطق سردسیر کشت پائیز مرسوم است. یک درخت سیب در فصل شکوفایی حدود یکصد هزار شکوفه دارد که اگر چنانچه ۲-۴ درصد آن تبدیل به میوه شود از لحاظ اقتصادی درخت با صرفه ای محسوب می شود. تبدیل گل به میوه به عواملی نظیر: گرده افشانی، لقاح، مواد موجود در خاک، آبیاری لازم، سرما نزدن محصول و بیماریهای مختلف و عملکرد آفات بستگی دارد. با پیشرفت تکنیک های درختکاری می توان رنگ، بو، طعم، اندازه سیب، زمان بلوغ و میزان رشد آن را با مواد شیمیایی و هورمونهای مختلف کنترل نمود. در مرحله داشت با یستی به نکاتی نظیر: هرس (هرس ابتدائی، هرس فرم، هرس زمان باروری)، آبیاری و کودپاشی به موقع و عملیات به زراعی (مبارزه با علفهای هرز، تامین تهویه خاک و دفع آفات) توجه نمود. برداشت میوه بسته به نوع مصرف آن (تازه، صنعتی، صدور) تغییر می کند. چنانچه هدف صدور میوه باشد بهتر است آن را نیمرس و یا کامل از درخت چید و برداشت بعدی روانه بازار مصرفی (عرضه به صورت تازه و کارخانجات) داخلی شود.

در مورد سیب برای جلوگیری از فسادپذیری با یستی به مراحل پس از برداشت " Post Harvest " توجه خاص نمود. مسائل مربوط به جمع آوری پس از برداشت، انبار نمودن موقت آن در باغ و مزرعه، نگهداری طولانی در انبار سردخانه، عملیات مربوط به شستشو، وزن و درجه بندی نمودن و حمل آن از نکات اساسی در حفظ کیفیت میوه محسوب میشود.

— تولیدسیب در کشورهای عمده تولیدکننده :

در فاصله سالهای ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۷ تولیدسیب درختی در جهان با متوسط نرخ رشد سالانه ۱/۲ درصد، از ۳۲/۷ میلیون تن به ۳۶/۵ میلیون تن افزایش یافته است. در سالهای ۱۹۸۰، ۱۹۸۳ و ۱۹۸۷ تحت تاثیر شرایط نامساعدجوی و در نتیجه کاهش با زدهی درختان سیب تولید این محصول در کشورهای عمده تولیدکننده کاهش یافته است. افزایش سطح زیرکشت درختان سیب، استفاده از واریته‌های پربازده، بهبود روشهای تولید با سرمایه‌گذاری در مراحل مختلف آن و همچنین افزایش مصرف آن در جهان موجب افزایش تولیدسیب شده است. طی دوره تحت بررسی عمده‌تریب تولیدکنندگان سیب درختی به ترتیب کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری، کشورهای سوسیالیستی و کشورهای در حال توسعه بوده‌اند. کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری با برخورداری از سطح بالای تکنولوژی در مراحل مختلف تولید اعم از شیوه‌های مدرن کشت، قلمه‌زدن، هرس کردن، آبیاری صحیح و ایجاد درختان کوتاه‌زودرس و چه در سایر مراحل پس از برداشت و با سرمایه‌گذاری در بخشهای زیربنایی و ایجاد کارخانجات معظ پردازش سیب با تکیه بر بازارهای مصرف داخلی همه‌گونه امکانات در جهت توسعه تولید فراهم کرده‌اند. ایالات متحده آمریکا، بعد از شوروی، دومین تولیدکننده عمده سیب جهان در سال ۱۹۸۷ بوده است. در شمال شرقی و غرب این کشور هزاران هکتار از اراضی زیرکشت انواع مختلف سیب قرار دارد. تنها در ایالت واشنگتن، ۴۵۰۰ کشاورز در شصت هزار هکتار از اراضی حدود دو میلیون تن از تولید این کشور را در اختیار دارند. حمایت جدی از تولیدکنندگان و برخورداری از بازار مناسب فروش داخلی سیب سودآوری صنایع سیب در این کشور شده است. واریته‌های سیب عمده "رد" و "مک‌اینتاش"

وازنوع پائیزه می باشند که محصول آنها در ماههای نوامبر - مارس آماده بهره برداری می باشد. در سال ۹۸۷ کشورهای فرانسه، ایتالیا، آلمان - غربی و اسپانیا بیش از $\frac{4}{5}$ از کل تولید هشت میلیون تنی جامعه اقتصادی اروپا را در اختیار داشته اند. در این کشورها نیمی از هزینه های تولید سیب تحت حمایت های بخش کشاورزی با زار مشترک قرار دارد و علاوه بر آن سطح بالای مصرف سرانه به همراه امکانات مساعد کشاورزی و بهره گیری از تکنولوژی بالا در مراحل مختلف تولید سیب و سایر فرآورده های جنبی آن موجب افزایش سطح تولید شده است. علی رغم اینکه برخی از کشورهای آسیای مزبور (بویژه فرانسه و ایتالیا) از جمله صادرکنندگان سیب تازه می باشند، برای جلوگیری از مازاد عرضه و کاهش قیمت ها، اقدامات جلوگیری از برداشت محصول در برخی از سالها به مرحله اجرا گذاشته می شود که بر حسب سطح تولید اعضا، میزان آن متفاوت می باشد در این کشورها با برقراری عوارض گمرکی و محدودیتهای ویژه وارداتی از تولید داخلی حمایت جدی بعمل می آید. عمده ترین واریته های تولیدی "گلدن"، "رد دلیسیس"، "گرانی اسمیت" و "جوناتان" هستند که عمده طی ماههای اکتبر - آوریل آماده بهره برداری می گردند. در سال ۹۸۵ سطح زیر کشت سیب در فرانسه ۶۲ هزار هکتار و با زدهی متوسط در هکتار آن ۲۹ تن بوده است. مناطق جنوب فرانسه، "ماسیف سانترال" (۱) و "لیموزن" (۲) عمده مناطق تولیدی می باشند. سیب های گلدن فرانسه به دلیل عطر، طعم و کیفیت مطلوب دارای شهرت جهانی است. نوسانات تولید این کشور عمده ناشی از شرایط جوی و کاهش بازدهی در اثر بالا رفتن سن درختان سیب می باشد. در سال مذکور در ایتالیا نیز حدود ۷۲ هزار هکتار از اراضی شمال

(1): Massif Central

(2): Limosin

این کشور زیرکشت درختان سیب بوده و متوسط عملکرد در هکتار نیز ۲۶/۵ تن بوده است. در ناحیه "بولزانو" (۱) (در شمال شرقی این کشور) سالانه بیش از یک میلیون تن سیب تولید می شود. طی سالهای ۱۹۸۳-۸۷ افزایش دستمزد کشتا و رزان و همچنین جایگزینی کشت میوه های نظیر: هلو و زردآلو موجبات عدم توسعه تولید را فراهم نموده اند. در آلمان فدرال مناطق "باواریا" (۲)، "ورتنبرگ" (۳) و "ساکسونی" (۴) عمده به تولید واریته های "گلدن" و "جوناکلد" می پردازند. در اسپانیا نیز در کوهپایه های مناطق شرقی این کشور ۶۶ هزار هکتار را زارهای سیب کشت درختان سیب اختصاص داده اند. تولید سیب در این کشور با مشکلاتی نظیر: آبیاری و عدم انطباق اندازه میوه، تولیدی با استاندارهای جامعه اقتصادی اروپا مواجه است که این امر مانع از رشد بخش صادرات سیب تازه گردیده است.

در کانادا نیز نواحی جنوبی ایالات "انتاریو" (۵) و "بریتیش کلمبیا" (۶) که تابستانهای خنک و زمستانهای نسبتاً معتدل دارد مناطق عمده تولید سیب محسوب می شوند. سطح زیرکشت سیب در سال ۱۹۸۵ در حدود ۳۴ هزار هکتار و متوسط بازدهی آن ۱۵ تن در هکتار بوده است. واریته های قرمز و دورنگ از عمده اقلام تولیدی می باشند. در آفریقای جنوبی نیز "کیپ تاون" (۷) منطقه عمده تولید سیب محسوب می شود. در این کشور با استفاده از واریته های پربازده و تعدادم فروش در بازارهای

(1): Bolzano

(5): Ontario

(2): Bavaria

(6): British Columbia

(3): Württemberg

(7): Cape Town

(4): Saxony

جهانی ، موجبات توسعه تولید را فراهم ساخته اند. در بین کشورهای در حال توسعه تولید سیب تنها به چند کشور که دارای شرایط مساعد کشت و تولید این محصول می باشند منحصر می گردد. در کشورهای نظیر: ترکیه، ایران، هندوستان، آرژانتین، آب و هوای معتدل و اختلاف درجه حرارت روز و شب و سطح مصرف سرانه داخلی نسبتاً "بالا" افزایش تولید را موجب شده است. در ترکیه در مناطق شرقی و جنوبی آن سیب بعمل می آید که پس از انگور بیشترین سطح زیر کشت محصولات دائمی را به خود اختصاص داده است. این کشور با افزایش سطح زیر کشت و استفاده از ارقام جدید و متنوع پربازده سعی در افزایش تولید خود داشته و نوسانات تولید عمده^۶ به دلیل شرایط جوی بوده است. ماههای برداشت محصول این کشور در سپتامبر و اکتبر می باشد. آرژانتین دومین تولید کننده عمده در بین کشورهای در حال توسعه است که در دشتهای حاصلخیز مناطق "مندوزا"^(۱) و "دره" ریونگرو"^(۲) به تولید سیب می پردازد و توسعه^۶ صنایع تولید کنسرت^۶ سیب، رونق فروش در بازارهای صادراتی و سطح مصرف داخلی با الاز عوامل توسعه تولید بوده اند. اگرچه سطح تولید از نوسانات جوی مضمون نمیمانند بطوری که در سال ۱۹۸۶ سرمایه نا بهنگام و سرما زدگی درختان سیب موجب کاهش تولید به پایینترین میزان خود در ده سال اخیر گردید. ایران سومین تولید کننده عمده^۶ سیب در بین کشورهای در حال توسعه است که تولید آن در سالهای تحت بررسی رشدی معادل ۱۵۰ درصد (با متوسط نرخ رشد سالانه ۹/۲ درصد) داشته است. مناطق کوهپایه ای و بادگیر و نقاط سردسیر ایران مناسبترین نقاط کشت سیب می باشند.

طبق آمار منتشره از سوی وزارت کشاورزی، در سال ۱۳۶۵ سطح زیر

(1): Mendoza

(2): Rio Negro

کشت درختان سیب ۱۴۰ هزار هکتار بوده که ۱۸/۴ هزار هکتار از آن به صورت نهال و بقیه درخت بارور بوده است. تولید سیب در این سال ۱/۱۵ میلیون تن برآورد شده که متوسط عملکرد آن در هکتار ۹ تن بوده است. بر طبق همین آمار سیب پس از انگور و مرکبات بیشترین سطح زیر کشت و میزبان تولید در میان محصولات دائمی به خود اختصاص داده و بطور متوسط حدود ۱۳/۶ درصد از کل اراضی زیر کشت محصولات دائمی به کشت انواع مختلف سیب تخصیص یافته است. مناطق آذربایجان غربی، تهران، زنجان، خراسان، اصفهان و فارس عمده ترین مناطق کشت می باشند (۱).

سیبهای ایران عمده^۲ به دو گونه: واریته‌های محلی و واریته‌های خارجی تقسیم می شوند. واریته‌های محلی که بطور متوسط حدود ۱۰ درصد از کل تولید را تشکیل می دهند شامل: گلاب اصفهان، شمیرانی، گلشاهی مشهد، شفیق آبادی، گلاب شهر یاری و زرد رضائیه می باشند که واریته‌های زودرس و تابستانی بوده و به دلیل ویژگیهای خاص خود سریعاً^۳ به بازارهای مصرف داخلی عرضه می گردند.

واریته‌های خارجی که عمده^۴ "گلدن" و "رد" می باشند (۹۰ درصد از کل تولید را در اختیار خود دارند) از دهه^۵ ۱۳۴۰ با احداث باغات سیب در سطح وسیع وارد الگوی تولید شدند. توسعه^۶ سطح زیر کشت درختان میوه با توجه به دورنمای سود بیشتر و افزایش قیمت باغ نسبت به زمین موجب رشد هر چه بیشتر روندا ایجاد باغهای سیب در سالهای قبل از انقلاب بود که پس از انقلاب نیز کمکان این روندا دامنه یافته است. اگرچه در سالهای اخیر به دلیل مقرون ب صرفه نبودن تولید و فروش سیب در مناطقی نظیر: آذربایجان شرقی و غربی توسعه کشت متوقف شده ولی در دماوند و سمرقند

(۱): وزارت کشاورزی، معادن و جنگل، و امور برنامه و بودجه آمارنامه

کشاورزی سال ۱۳۶۵ (تهران: وزارت کشاورزی، ۱۳۶۶).

که تولید ارقام "گلدن" و "رد" بیشتر جنبه صادراتی دارد کماکان با گهای جدید احداث گردیده است. وارسته های سیب "گلدن" و "رد" در مناطق ایران به علت ارتفاع زیاد منطقه از سطح دریا و اختلاف درجه حرارت زمستان و تابستان از مرغوبترین سیبهای جهان محسوب می شوند. در هندوستان که کشاورزی، مبتنی بر نیروی کار است کشت سیب موجب افزایش اشتغال و درآمد برای باغداران این کشور شده است. تولید سیب در فاصله سالهای تحت بررسی رشد داشته و کاهش تولید سالهای ۱۹۸۱ و ۱۹۸۷ بدلیل اثرات سوء ناشی از خشکسالی در سالهای مذکور بوده است. تولید عمده به مصرف داخلی می رسد. پائین بودن عملکرد در هکتار (۵/۸ تن در هکتار در سال ۱۹۸۱) از جمله محدودیتهای توسعه تولید بشمار می رود.

جنوب شیلی و اطراف سانتیاگو عمده ترین مناطق کشت سیب در شیلی بشمار می روند افزایش سطح زیر کشت به همراه استفاده از درختان جوان و پربازده و همچنین استفاده از تکنیکهای جدید کنترل کیفیت، بسته بندی و توسعه صنایع پردازش سیب با سرمایه گذاری های گسترده سیب رشدی معادل ۲۳۳ درصد در تولید این کشور طی سالهای تحت بررسی شده است. با توجه به اینکه حدود ۶ درصد از تولید این کشور روانه بازارهای جهانی می شود می توان به تاثیر تقاضای جهانی بر میزان تولید این کشور پی برد عمده ترین وارسته تولیدی "گرانولاسمیت" است.

تولید سیب در کشورهای سوسیالیستی عمده تحت تاثیر تولید در کشورهای شوروی، چین، مجارستان و لهستان می باشد که در سال ۱۹۸۷، حدود ۸ درصد از تولید این گروه از کشورها را در اختیار داشته اند. طی دوره مورد بررسی شوروی عمده ترین تولید کننده سیب در جهان بوده که در مناطق کوهستانی اورال، قفقاز و حوالی دریای سیاه

هزاران هکتار را به کشت درختان سیب اختصاص داده است. در این کشور، حدود ۴۰ درصد از تولید در باغهای خصوصی صورت می گیرد. به دلیل شرایط نامساعد آب و هوایی با زده تولید نسبتاً " پائین است. سرمایه سخت سال ۱۹۸۷ موجب نابودی حدود یک میلیون درخت سیب و کاهش معادل ۲/۵ میلیون تن در تولید این کشور نسبت به سال قبل از آن بوده است. در چین مناطق عمده تولید سیب منچوری و پکن می باشد و تولید عمده^۱ جهت مصرف داخلی صورت می گیرد.

در مجارستان حمایتهای مادی و مالی از تولیدکنندگان کوچک و استفاده از شیوههای مناسب آبیاری و درختان پربازده افزایش تولید را در پی داشته است.

منطقه ای در جنوب و رشبوه ناحیه درختان سیب لهستان شهرت دارد. در این منطقه نیمی از تولید لهستان (در اراضی حدود ۴۰-۴۵ هزار هکتار) بعمل می آید. در این کشور - بویژه در سالهای ۱۹۸۱ به بعد - با به مرحله بهره برداری رسیدن باغات جدیداً احداث، تولید با افزایش زیادی مواجه گردید. هر چند خسارات ناشی از سرمای سال ۱۹۸۷ موجب شد تا سطح تولید به حدود ۱/۴ میزان سال قبل از آن تنزل یابد. در آلمان - شرقی نیز در سال ۱۹۸۵، چهل هزار هکتار زمین زیر کشت درختان سیب بوده و استفاده مناسب از نهاده های کشاورزی به همراه درختان پربازده، موجب افزایش تولید در مناطق لایپزیک^(۱) و درسدن^(۲) شده است.

- مصرف سیب در مناطق عمده^۱ مصرف کننده :

مصرف ظاهری سیب در جهان از ۳۲/۵ میلیون تن در سال ۱۹۷۸ با

(۱) : Leipzig

(۲) : Dersden

کشور/منطقه	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	۱۹۷۹	۱۹۷۸	سال
آمریکای شمالی	۲۶۵۱۲	۲۱۶۶۸	۲۸۶۶۱	۳۴۶۴۰	۳۹۲۸۹	۴۱۴۴۰	۳۳۹۴۰	۳۲۷۶۴	۳۶۲۷۲	۳۲۷۷۱	۳۲۷۷۱
آسیای جنوب شرقی	۱۶۴۰	۱۶۸۵۲	۱۵۳۳۳	۱۷۰۶۵	۱۵۲۴۰	۱۸۲۹۹	۱۳۵۵۵	۱۲۳۰۵	۱۶۶۸۲	۱۶۶۸۲	۱۶۶۸۲
اروپای غربی	۲۵۱۱	۳۵۹۸	۳۷۹۹	۳۹۹۸	۳۶۸۲	۳۵۱۷	۴۰۰۲	۳۶۹۲	۳۶۹۲	۳۶۹۲	۳۶۹۲
اروپای شرقی	۲۲۲۴	۲۷۲۹	۲۳۲۹	۲۶۶۰	۲۹۸۲	۳۱۴۹	۳۶۰۰	۲۹۳۰	۳۵۶۸	۳۰۲۲	۳۰۲۲
اروپای مرکزی	۲۱۱۴	۲۰۲۰	۲۰۱۴	۲۲۱۰	۲۰۲۲	۲۶۰۳	۱۷۲۲	۱۹۲۷	۲۰۲۲	۲۰۲۲	۱۸۲۲
اروپای جنوب غربی	۱۰۷۷	۲۱۸۰	۱۲۱۰	۱۹۹۹	۱۳۱۳	۲۶۲۷	۷۳۲	۱۸۸۰	۱۹۵۱	۱۷۸۲	۱۷۸۲
اروپای جنوب شرقی	۱۰۲۹	۸۱۷	۱۰۷۰	۱۰۳۸	۱۰۹۶	۸۹۲	۱۰۶۳	۹۳۱	۱۱۶۲	۱۰۷۲	۱۰۷۲
اروپای غربی	۱۰۰۳	۹۸۶	۹۱۰	۸۱۲	۱۰۸۲	۹۲۵	۸۶۶	۹۶۰	۸۵۲	۸۲۲	۸۲۲
اروپای مرکزی	۳۷۷	۳۸۸	۲۷۹	۲۲۲	۴۸۵	۲۷۸	۴۲۲	۵۵۲	۴۳۵	۴۵۲	۴۵۲
اروپای شرقی	۳۷۷	۴۲۰	۴۰۲	۴۸۲	۳۶۰	۶۶۱	۳۹۲	۲۲۶	۳۳۲	۳۷۸	۳۷۸
آمریکای جنوبی	۲۰۰۲	۷۰۳۹	۷۳۹۹	۷۳۲۶	۶۶۲۱	۶۲۸۷	۵۵۱۳	۵۱۵۰	۵۱۲۲	۴۶۰۹	۴۶۰۹
آمریکای مرکزی	۱۶۵۰	۱۸۶۵	۱۹۰۰	۱۶۰۰	۱۷۵۰	۱۶۰۰	۱۴۵۰	۱۳۴۰	۱۳۵۰	۱۱۰۰	۱۱۰۰
آمریکای جنوب غربی	۱۰۷۸	۵۹۲	۹۸۲	۹۲۲	۸۱۷	۸۰۳	۹۰۸	۹۵۸	۹۷۲	۸۱۰	۸۱۰
آمریکای جنوب شرقی	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۲۰۰	۱۰۱۹	۹۲۰	۴۶۰	۴۶۰	۴۵۲	۴۵۰	۴۵۰
آمریکای مرکزی	۸۱۳	۹۳۰	۹۹۰	۹۸۷	۹۶۷	۸۹۹	۸۵۲	۷۱۹	۷۶۰	۷۶۰	۷۶۰
آمریکای جنوب غربی	۵۵۰	۵۱۵	۴۱۵	۴۱۰	۳۶۵	۳۴۵	۲۹۸	۲۴۵	۱۷۵	۱۶۵	۱۶۵
آمریکای جنوب شرقی	۱۲۷۵	۱۷۲۷۸	۱۵۹۱۰	۱۵۳۵۰	۱۷۲۰۸	۱۶۲۱۳	۱۴۱۶۵	۱۱۲۰۸	۱۴۴۶۷	۱۱۹۰۳	۱۱۹۰۳
آمریکای مرکزی	۵۳۰۰	۷۷۰۰	۷۱۰۰	۷۱۰۰	۷۸۰۰	۷۴۰۰	۷۰۰۰	۵۰۹۰	۷۴۲۶	۶۰۴۲	۶۰۴۲
آمریکای جنوب غربی	۳۰۰۸	۳۳۵۳	۳۶۲۸	۳۶۵۵	۳۵۵۳	۳۴۴۱	۳۰۲۱	۳۳۸۳	۳۷۲۲	۲۴۱۸	۲۴۱۸
آمریکای جنوب شرقی	۱۰۰۰	۱۲۵۳	۱۰۵۲	۱۰۸۸	۱۱۲۲	۱۲۷۹	۱۴۳۲	۱۰۱۷	۹۶۲	۷۷۹	۷۷۹
آمریکای مرکزی	۱۰۰۰	۱۲۰۲	۷۶۸	۷۰۸	۷۵۵	۷۴۵	۵۲۵	۴۱۲	۵۹۲	۳۵۱	۳۵۱
آمریکای جنوب غربی	۵۰۴	۱۹۲۰	۱۳۲۳	۱۵۶۴	۱۷۲۹	۲۱۲۶	۷۸۰	۸۲۴	۱۰۵۱	۱۰۶۵	۱۰۶۵
آمریکای جنوب شرقی	۵۵۰	۷۳۲	۷۱۷	۵۲۹	۷۸۲	۷۸۰	۵۱۳	۵۱۵	۷۶۲	۳۲۶	۳۲۶

۱۲/۳ درصد رشد به ۳۶/۵ میلیون تن در سال ۱۹۸۷ افزایش یافته است. اما به دلیل رشد سریعتر جمعیت جهان مصرف سرانه از ۷/۵ کیلوگرم به ۷/۳ کیلوگرم کاهش یافته است. (جدول شماره ۲) طی همین مدت مصرف سیب در کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری، کشورهای در حال توسعه و کشورهای سوسیالیستی به ترتیب ۲ درصد، ۵۶ درصد و ۶/۷ درصد رشد داشته است. کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری در سال ۱۹۸۷ با در اختیار داشتن ۱۵ درصد از جمعیت جهان، حدود ۴۵/۷ درصد از مصرف جهانی را بخود اختصاص داده‌اند. در حالی که در کشورهای در حال توسعه علی‌رغم رشد قابل توجه ایمن محصول ملاحظه می‌شود که با ۵۵ درصد از جمعیت جهان تنها ۱۹/۵ درصد از مصرف جهانی سیب درختی را در اختیار داشته‌اند که این امر گویای سطح نازل مصرف سرانه این کشورهاست. مصرف سرانه کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری حدودده برابر مصرف سرانه کشورهای در حال توسعه و ۲/۵ برابر کشورهای سوسیالیستی می‌باشد. مصرف سیب بستگی زیادی با متغیر درآمد در کشورهای مصرف‌کننده دارد و مصرف‌کنندگان عمده کشورهای هستند که از سطوح درآمد سرانه بالایی برخوردارند از نظر داخلی نیز مصرف در مناطق شهری و در میان طبقات با درآمد بیشتر به مراتب بیش از مناطق روستایی است. مصرف سیب می‌تواند به صورت تازه یا استفاده از آن در تولید کمپوت، مربا، مارمالاد، ژله، سوسیس، غذای کودک، آب سیب و آب سیب تغلیظ شده، سرکه، برگه سیب و یا به صورت منجمد شده باشد. هزاران تن از آن نیز در مصارف گوناگون قنادی به مصرف می‌رسد. در کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری مصرف سیب به صورت تازه و یا پردازش شده، حالت اسیدی ناشی از تغذیه گوشت و دیگر مواد پروتئینی را کم کرده و به همین جهت خوردن آن جای خود را در الگوی مصرف خانوارها یافته است.

گرایش درجهت مصرف محصولات تازه و طبیعی نیز افزایش مصرف فرآورده های تبدیلی سیب را موجب گردیده است .

ایالات متحده امریکا عمده ترین مصرف کننده سیب در میسان کشورهای پیشرفته سرمایه داری در سال ۱۹۸۷ بوده است . از کل مصرف ۴/۴ میلیون تنی آن، ۲/۶ میلیون تن به صورت میوه تازه ۵/۹۰ میلیون تن جهت تولید آب سیب تغلیظ شده ، ۰/۶ میلیون تن به منظور تولید کمپوت و ۵/۲۴ میلیون تن جهت تولید برگه سیب و سیب منجمد شده مصرف گردیده است (۱) . سیبهای "گلدن دلشس" و انواع واریته های قرمز محبوبترین اقلام مصرفی می باشند .

در فرانسه و آلمان غربی سیب از محبوبترین میوه های مصرفی است . ۹۵ درصد از آلمانی ها سیب را به صورت تازه مصرف می کنند . در این کشور به علت بالابودن سهم واردات در مصرف ، ملاحظه میشود که در سالهای ۱۹۸۴ و ۱۹۸۶ که قیمت های وارداتی سیب نسبت به سال های قبل از آن کاهش می یابد مصرف افزایش یافته حال آنکه در سال ۱۹۸۷ به دلیل کاهش تولید داخلی و افزایش نسبی قیمت سیب در بازار جهانی مصرف کاهش یافته است . پائین بودن سطح مصرف سرانه سیب در انگلستان به دلیل بالابودن قیمت پرداختی سیب توسط مصرف کنندگان انگلیسی می باشد . میزان مصرف سیب در این کشور در ارتباط با نوسانات قیمت در بازار جهانی واکنش نشان می دهد . در فاصله سالهای ۱۹۵۵-۱۹۵۸ بین ۵/۸ و ۵/۵ درصد از کل هزینه های مربوط به مواد غذایی ، صرف خرید میوه شد و این در حالی است که سیب عمده ترین میوه مصرفی در این کشور را تشکیل می داده است . صادر کنندگان سیب به انگلستان با برقراری جوایز و پاداش به فروشندگان این محصول ، موجبات افزایش فروش در سطح خرده فروشی و مصرف هر چه بیشتر

(1): Food News No 51, 18 Dec. 1987, P. 3.

آن را در بازار داخلی فراهم ساخته اند.

ملاحظه می شود در کشورهای پیشرفته^۱ صنعتی مصرف، علاوه بر نوسانات تولید داخلی به سطح قیمت‌های سیب به صورت تازه و قیمت سایر جا یگزینها از قبیل: مرکبات، هلو، گلابی و یا هر جا یگزین فصلی و به قیمت فرآورده‌های جنبی واکنش نشان می دهد. در اکثر کشورهای در حال توسعه عدم مکانات تولید داخلی، افزایش جمعیت و محدودیت‌های ناشی از کمبود درآمدهای ارزی و ضروری نبودن، سیب از حیث مصرفی، سطوح پائین مصرف سرانه را در پی داشته است.

چنانچه بخواهیم مصرف ظاهری را بر اساس میزان واقعی آن یعنی، احتساب میزان افت محصول طی مراحل مختلف از تولید تا توزیع و کسر آن از مقدار مصرف شده (در جدول شماره ۲) در نظر بگیریم مصرف سیب کشورهای در حال توسعه به دلیل عوامل متعددی کمتر از میزان محاسبه شده خواهد بود. در کشورهای مذکور با لا بودن هزینه‌های پس از برداشت (هزینه‌های حمل و نقل و بسته بندی)، عدم کفایت ظرفیت سردخانه‌ها و ظرفیتهای بیکار و نامناسب صنایع تبدیلی در صدبالاتی ضایعات تولید را در پی داشته است. پائین بودن مصرف فرآورده‌های تبدیلی سیب نیز به دلیل عدم قابلیت رقابت محصولات تولیدی (کمپوت، آب سیب تغلیظ شده و...) با محصولات مشابه خارجی از لحاظ کیفیت و قیمت، و قیمت‌های نسبتاً "پالای آنها بوده است. مثلاً "در کشور خودمان بر اساس آمار موجود سالانه در حدود ۱۵۰-۲۰۰ هزار تن^(۱) سیب به دلیل عرضه ما زاد بر تقاضای داخلی و عدم مکانات مناسب صنایع تبدیلی، نامناسب بودن ظرفیست ذخیره سازی و با لا بودن هزینه‌های پس از برداشت نابود شده و یا به مصرف

(۱): روزنامه کیهان (۲۴ دی ماه ۱۳۶۷) ص ۲.

خوراک دام می‌رسد و اگر به این میزان درصدا یعات مرحله تولید تا توزیع را که بطور متوسط حدود ۱۵-۲۰ درصد است بیفزائیم میزان واقعی مصرف به مراتب کمتر از مقدار معیار شده (در جدول شماره ۲) خواهد بود. در ترکیه و هند نیز به دلایلی تقریباً "مشابه"، میزان ضایعات تولید نسبتاً "بالاست" در حالی که درصدا یعات مراحل مختلف تولید تا مصرف نهایی در کشورهای پیشرفته سرمایه‌داری تا این حد وسیع نمی‌باشد و در هیچ مورد ضایعات تولید بیش از ۵ درصد گزارش نشده است زیرا در این کشورها با بهره‌گیری از کلیه امکانات یعنی، توسعه کارخانجات پردازش سبب و ذخیره‌سازی، شبکه حمل و نقل فعال و بازارهای بزرگ مصرف داخلی از کل ظرفیت تولید استفاده مطلوب بعمل می‌آید.

در کشورهای در حال توسعه مصرف سبب عمده به صورت تازه می‌باشد. در کشورهای آرژانتین، ایران، شیلی و ترکیه صنایع پردازش، بخشی از تولید را جذب می‌نمایند. در آرژانتین حدوداً ۳۵ هزار تن، در ایران ۱۰۰ هزار تن و در شیلی ۸۰ هزار تن سبب جذب کارخانجات تولید آب سبب آب سبب تغلیظ شده، کمپوت و برگه سبب می‌شود. آرژانتین و شیلی از عمده صادرکنندگان این اقلام بشمار می‌روند با این توجه داشت که تولید کمپوت و مربای خانگی جزء مصارف صنعتی محسوب نمی‌شود.

شوروی در طول دوره تحت بررسی، بزرگترین مصرف‌کننده سبب در جهان بوده است در این کشور کارخانجات تولید آب سبب بخش عمده‌ای از تولید را جذب می‌نمایند. چین پس از هند پائین‌ترین سطح مصرف سرانه در جهان را دارا می‌باشد. در لهستان در حدود نیمی از مصرف ظاهری مربوط به کارخانجات پردازش می‌شود و این کشور را به صورت عمده‌ترین صادرکننده کنسرت آب سبب به کشورهای کومکن و کشورهای اروپای غربی مبدل ساخته است.

جدول شماره ۲- مصرف‌های مصرف‌سرا به سمت درگروه‌های سه‌گانه کتوره‌ها و کتوره‌های عمده مصرف‌کننده طی سال‌های ۱۹۷۸-۸۷ واحد: کیلوگرم

سال		۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶	۱۹۸۷
جهان	مصرف ظاهری	۲۲۲۰	۲۶۲۵۹	۲۲۷-۸	۲۲۲۱۷	۲۱۵۲۵	۲۹۲-۹	۲۶۸۲۵	۲۸۶۶۲	۲۱۶۲۹	۲۴۵۱۱
	مصرف سراسری	۷/۵	۸/۳	۷/۲	۷/۳	۹	۸/۲	۷/۷	۸	۸/۲	۷/۳
کتوره‌های بی‌مصرفه سرما به‌داری		۱۶۳۲۹	۱۶۶۲۹	۱۷۱۹۷	۱۳۵۶۲	۱۸۸۳۵	۱۵۵۵۸	۱۷۱۹۶	۱۵۵۱۷	۱۷۰۷۸	۱۶۶۹۲
		۲۲/۲	۲۲/۶	۲۲/۲	۱۸/۲	۲۵	۲۰/۶	۲۲/۷	۲۰/۳	۲۲/۳	۲۱/۶
ایالات متحده آمریکا		۳۳۶	۳۵۳	۳۸۰	۳۲۸	۳۵۰	۳۷۴	۳۶۶	۳۵۰	۳۵۰	۳۲۱
		۱۵	۱۵/۸	۱۶/۷	۱۶	۱۵	۱۵/۹	۱۵/۲	۱۵/۷	۱۲/۷	۱۲/۶
ایتالیا		۱۶۵۹	۱۸۲۹	۱۶۸۳	۱۳۲۱	۲۲۵۱	۱۶۲۵	۱۸۷۰	۱۶۷۴	۱۸۱۱	۱۸۶۲
		۲۹/۵	۲۲/۸	۲۹/۸	۲۲/۶	۳۱/۵	۲۸/۹	۳۲/۸	۲۹/۳	۳۱/۶	۳۲/۵
آلمان غربی		۲۲۳۸	۲۲۴۵	۲۲۷۲	۲۲۶۲	۳۱۳۸	۱۹۹۲	۲۴۰۹	۲۰۰۷	۲۸۲۵	۱۸۰۷
		۳۸	۳۹/۸	۳۸/۵	۴۰	۵۰/۹	۲۲/۴	۳۹/۲	۳۲/۹	۲۴/۸	۲۹/۵
فرانسه		۲۵۸۷	۲۲۴۵	۲۲۴۷	۲۱۰۵	۲۶۱۲	۲۵۲۷	۲۴۵۱	۱۷۸۸	۲۲۱۲	۱۷۳۹
		۴۸/۴	۴۱/۸	۴۲/۵	۳۸/۸	۴۸	۴۶/۲	۴۴/۵	۳۲/۴	۳۰	۳۱/۲
اسپانیا		۱۰۷۲	۱۱۰۰	۹۳۰	۱۰۶۲	۸۹۲	۱۰۶۶	۱۰۳۸	۱۰۵۲	۸۰۶	۱۰۵۸
		۲۹/۲	۲۹/۷	۲۲/۸	۲۸/۲	۲۲/۵	۲۸	۲۶/۸	۲۷/۳	۲۰/۸	۲۷/۲
ژاپن		۸۲۲	۸۵۳	۹۶۰	۸۴۶	۹۲۵	۱۰۸۲	۸۱۲	۹۱۰	۹۸۶	۱۰۰۳
		۷/۳	۷/۳	۸/۲	۷/۲	۷/۸	۹	۶/۷	۷/۵	۸/۱	۸/۲
انگلستان		۷۳۰	۷۲۵	۷۳۱	۶۵۷	۷۷۲	۷۱۷	۷۲۵	۷۲۹	۷۸۲	۷۸۲
		۱۳	۱۳	۱۳/۹	۱۳/۶	۱۳/۷	۱۳/۷	۱۳/۲	۱۳/۸	۱۳/۸	۱۳/۷
کتوره‌های در حال توسعه		۴۵۷۰	۵۱۹۲	۵۲۲۷	۵۵۶۶	۶۲۵۶	۶۷۶۶	۷۳۲۵	۷۳۲۳	۶۸۱۲	۷۱۳۰
		۲	۲/۳	۲/۲	۲/۳	۲/۶	۲/۷	۲/۸	۲/۸	۲/۵	۲/۶
سویس		۱۰۹۸	۱۳۲۰	۱۲۰۰	۱۳۲۳	۱۳۹۶	۱۶۳۹	۱۸۲۹	۱۸۳۰	۱۸۰۸	۱۶۰۰
		۲۵/۷	۳۰/۳	۳۱/۵	۳۲	۳۲/۳	۳۳/۶	۳۳/۹	۳۳/۲	۳۵/۹	۳۰/۶
ایران		۲۵۰	۲۵۳	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰
		۱۲/۴	۱۱/۹	۱۱/۷	۱۱/۶	۱۱/۸	۱۱/۲	۱۱/۲	۱۰/۷	۱۰/۷	۱۰/۷
آرژانتین		۶۶۰	۸۲۹	۸۳۸	۷۹۲	۵۷۲	۶۰۴	۷۲۲	۷۸۲	۲۶۰	۸۵۸
		۲۴	۲۹/۸	۲۹/۳	۲۷/۶	۱۹/۶	۲۰/۲	۲۲/۷	۲۵/۶	۱۲/۸	۲۷/۲
هند		۷۴۰	۷۶۰	۷۱۹	۸۵۲	۸۹۹	۹۶۷	۹۸۷	۹۹۸	۹۲۵	۸۱۸
		۱/۱	۱/۱	۱	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱/۰
نروژ		۲۲۵	۲۲۶	۲۱۵	۲۱۷	۲۰۴	۲۲۳	۲۲۰	۲۷۰	۲۹۴	۲۵۷
		۱/۹	۲/۲	۱/۷	۱/۷	۱/۶	۱/۸	۲	۲/۷	۲/۸	۳/۲
کتوره‌های سوخت‌گسیلی		۱۱۸۸۳	۱۲۲۴۶	۱۱۳۸۰	۱۲۰۶۹	۱۶۱۵۲	۱۷۰۱۷	۱۵۲۳۳	۱۵۷۱۲	۱۷۷۵۱	۱۲۶۸۶
		۸/۸	۱۰/۶	۸/۲	۱۰/۹	۱۱/۲	۱۱/۹	۱۲/۷	۱۰/۸	۱۲	۸/۵
نیروی		۶۳۷۱	۷۸۶۲	۵۲۸۸	۷۴۱۰	۷۹۲۶	۸۳۰۶	۷۵۶۷	۷۶۰۲	۸۳۷۸	۵۶۰۹
		۲۲/۴	۲۹/۸	۲۰/۶	۲۷/۷	۲۹/۳	۲۰/۲	۲۷/۵	۲۷/۴	۳۰	۱۹/۸
ژاپن		۲۳۰۳	۲۶۱۶	۲۲۶۷	۲۲۶۰	۲۲۸۱	۲۲۹۷	۲۶۱۱	۲۵۷۲	۲۳۰۵	۲۲۹۸
		۲/۲	۲/۷	۲/۲	۲/۲	۲/۳	۲/۴	۲/۵	۲/۴	۲/۱	۲/۷
مخارساتان		۲۲۲	۵۸۲	۶۰۶	۶۷۲	۸۶۰	۶۸۰	۶۸۰	۶۱۴	۸۲۲	۶۰۵
		۳۹/۶	۵۲/۵	۵۶/۶	۶۲/۸	۸۰/۲	۶۳/۵	۸۰/۲	۶۱/۴	۷۷	۶۰۵
لهستان		۱۰۰۰	۹۶۳	۸۲۲	۷۸۰	۲۰۰۰	۱۵۴۱	۱۳۷۱	۱۱۳۸	۱۶۶۶	۴۲۱
		۲۸/۵	۲۷/۳	۲۲/۴	۲۱/۷	۵۵/۲	۲۲	۲۷	۳۰/۶	۲۵/۲	۱۱/۷

مبدا: محاسبات بر مبنای مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

با توجه به اینکه کنسارنتره^{۲۰}ب سیب پس ازآب پرتغال عمده ترین
 آب میوه^{۲۱} مصرفی درجهاناست، درسالهای که عرضه^{۲۲}پرتغال درجهان تنزل
 می یابد و در نتیجه^{۲۳} کاهش سودآوری تولیدآب پرتغال و جایگزینی^{۲۴}آب
 سیب بجای آن ، شاهدافزایش قابل توجه مصرف سیب بعنوان ماده^{۲۵} اولیه
 صنایع پردازش درکشورهای عمده تولیدکننده^{۲۶} کنسارنتره^{۲۷}آب سیب می باشیم .
 علاوه برآن نوسانات قیمت کالاهایی نظیر : شکر ، مواد سوختنی و
 قوطیهای کنسرواز طریق تغییرات برروی هزینههای تولید فرآوردههای
 جنبی بر سطح مصرف سیب تا ثیر میگذارد .

آشنایی با

تعاریف و اصطلاحات بازرگانی اقتصادی

پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 تهران - چاپ دوم آشنایی
 (جلد سوم)

مترجم خواهد شد